

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 85/2017-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jaroslavom Hujíkom, Hviezdoslavova 3, Prievidza, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 267/2007 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 267/2007 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Martin p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 267/2007 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Martin povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Martin je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia spolu v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jaroslava Hujíka, Hviezdoslavova 3, Prievidza, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 85/2017-14 z 8. februára 2017 prijal sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 75/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ide konanie „o nahradenie súhlasu s vydaním predmetu úschovy – motorového vozidla...“, ktoré začalo 26. októbra 2007, a nie je ešte právoplatne skončené. Okresný súd síce rozhodol rozsudkom 8. novembra 2012, ktorým žalobný návrh sťažovateľa zamietol, ale Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) jeho rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu voči odporcovi „spoločnosti [REDAKOVANÉ]“ zrušil uznesením sp. zn. 10 Co 215/2013 z 30. januára 2014 a vec mu vrátil v tomto rozsahu na ďalšie konanie. Sťažovateľ viackrát urgoval okresný súd, aby vo veci konal, a podal aj sťažnosť na zbytočné prieťahy v roku 2015, ale okresný súd je v súčasnosti už takmer tri roky nečinný. Stav právnej neistoty sťažovateľa v tomto konaní pred okresným súdom nie je ešte odstránený.

3. Po opísaní skutkového a právneho stavu veci sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa sťažovateľ domáha priznania finančného zadost'učinenia v sume 10 000 € a náhrady trov konania v sume 312,34 €.

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa v predmetnej veci vyjadril okresný súd podaním sp. zn. Spr. 208/17 z 2. marca 2017, v ktorom okrem iného uviedol:

«Ústavná sťažnosť sa týka porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Zákonná sudkyňa (v podaní už piata, vzhľadom na neustály odchod sudcov, či už do dôchodku alebo preloženie sudkyne [REDAKOVANÉ] na Okresný súd Žilina, pozn. na Okresný súd Martin bola pridelená dňa 6.7.2016 a už k 1.2.2017 bola Súdnou radou Slovenskej republiky preložená na Okresný súd Žilina) sa vyjadrila písomne a jej vyjadrenie je zamerané predovšetkým na uvedenie procesných úkonov vo veci od podania žaloby na začatie konania s poukazom na vyjadrenie sudkyne [REDAKOVANÉ] (v poradí určenej druhej zákonnej sudkyne) a podpredsedu Okresného súdu Martin, ktorý sťažnosť sťažovateľa vybavoval dňa 18.8.2015 pod Spr 2111/15, ktoré je súčasťou nášho vyjadrenia.

Vyjadrenie zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ]

Sudkyňa Okresného súdu Martin [REDAKOVANÉ] mala pridelenú uvedenú právnu vec po odchode zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] na základe Dodatku č. 10 k Rozvrhu práce na rok 2014 od 25.11.2014. Dňa 3.3.2015 bol vytýčený termín pojednávania na 30.6.2015, následne urobené preklady do jazyka nemeckého, a to vzhľadom na účastníka na strane žalovaného, vypracované uznesenia o priznaní tlmočného a prekladov. Tento termín realizovaný nebol, pretože nebol ustanovený tlmočník a dňa 16.7.2015 bol vytýčený termín pojednávania na 1.12.2015 s predvolaním tlmočníka na pojednávanie. Termín pojednávania spolu s ostatnými listinnými dokladmi bol predložený prekladateľke na preloženie pre žalovaného. Následne priznaná odmena prekladateľke uznesením zo dňa 25.8.2015.

Pojednávanie dňa 1.12.2015 bolo odročené na 12.4.2016 z dôvodu, že sa nedostavil žalovaný, doručenie nemal riadne vykázané. Súdom malo byť reklamované doručenie predvolania na pojednávanie vo vzťahu k žalovanému. Vytýčený termín pojednávania dňa 12.4.2016 bol preložený na nový termín pojednávania, a to 26.4.2016. Dňa 16.4.2016 zrušený termín pojednávania z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne na neurčito.

Z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti sudkyne [REDAKOVANÉ] v súlade s Dodatkom č. 3 k Rozvrhu práce na rok 2016 od 26.4.2016 uvedená právna vec bola predložená [REDAKOVANÉ] a v súlade s Dodatkom č. 9 k Rozvrhu práce na rok 2016 od 22.8.2016 bola predmetná vec pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ].

V súlade s Dodatkom č. 2 k Rozvrhu práce na rok 2017 bola predmetná vec dňom 1.2.2017 pridelená do senátu [REDAKOVANÉ] z dôvodu preloženia sudkyne [REDAKOVANÉ] na výkon funkcie sudcu na Okresný súd Žilina.

V uvedenej právnej veci po preštudovaní spisu a zistení potrebných podkladov pre vytýčenie termínu pojednávania bude možné vo veci pokračovať ďalej.

Vyjadrenie predsedníčky Okresného súdu Martin

Vyjadrenie zákonnej sudkyne chcem doplniť o nasledujúce skutočnosti:

V priebehu roku 2014 odišli do starobného dôchodku dve sudkyne, ktoré boli zaradené v civilnom oddelení a po ich odchode bolo prerozdelených medzi sudcov vybavujúcich občianskoprávnu agendu 630 vecí pri priemernom mesačnom nápade 47 vecí.

Za sudkyňu [REDAKOVANÉ] bol až k 9.2.2016 menovaný sudca [REDAKOVANÉ] a k tomuto dátumu bolo vo výkone Okresného súdu Martin 14 sudcov z celkového počtu 19 sudcov a v tomto sa stotožňujem aj s názorom Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí 16KSs 9/2013-91 zo dňa 20.03.2014 uviedol „že činnosť každého sudcu má svoje limity apo nikom nemožno požadovať, aby sa nielen krátkodobo, ale trvalé pracovne prepínal, vystavoval sa nezvládnuteľným stresom a v prospech nadštandardného plnenia pracovných povinností dlhodobo potláčal svoj súkromný život“.

Za sudkyňu [REDAKOVANÉ], ktorá odišla do starobného dôchodku k 31.12.2014 bola dňa 6.7.2016 menovaná sudkyňa [REDAKOVANÉ], ktorú aj napriek veľmi nepriaznivému personálnemu obsadeniu Okresného súdu [REDAKOVANÉ] rada k 1.2.2017 preložila na Okresný súd Žilina z dôvodu zavedenia novej agendy. Nie je

to po prvýkrát, čo na Okresný súd Martin bol pridelený sudca a za krátku dobu bol preložený na iný súd, čo spôsobuje neustále prerozdeľovanie spisov, prevažne reštančných.

Sudcovia Okresného súdu Martin sú dlhodobo značne pracovne vyťažení a v dôsledku toho nie sú schopní konať všetky potrebné úkony urýchlene tak, ako by to zodpovedalo potrebám každého jednotlivého konania a najmä záujmom účastníkov na čo možnom najrýchlejšom rozhodnutí vo veci.

Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prieťahom a tým k porušeniu práv sťažovateľov na spravodlivý a rýchly proces ponechávame na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci pri zohľadňovaní povahy konania, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval.

Musím však konštatovať, že prieťahy v konaní boli spôsobené pôvodnou zákonnou sudkyňou, ktorá k 30.12.2014 odišla do starobného dôchodku. Po prerozdelení vyššie uvedenej veci ďalší určeni zákonní sudcovia konali plynulo v rámci svojich pracovných možností.»

5. Zo spisu okresného súdu predloženého na nahliadnutie 8. marca 2017 a ďalších vyjadrení v tejto veci ústavný súd zistil tieto podstatné úkony:

Dňa 26. októbra 2007 sťažovateľ na okresnom súde podal žalobu o nahradenie súhlasu s vydaním predmetu úschovy – motorového vozidla VW Passat, ktoré bolo prijaté do úschovy okresným súdom.

Prvé pojednávanie vo veci sa konalo 13. februára 2008 a bolo odročené na neurčito na účely oboznámenia sa so spisom okresného súdu sp. zn. 6 C 311/2002 vo veci určenia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu (tento návrh sťažovateľa bol zamietnutý pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, pozn.).

Na druhom pojednávaní 5. novembra 2008 (sťažovateľ urgoval určenie termínu pojednávania 5. augusta a 3. septembra 2008) vzal sťažovateľ svoj návrh voči odporcovi v druhom rade (Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru v Martine) späť a okresný súd v tejto časti konanie zastavil. Súčasne na návrh sťažovateľa okresný súd toto konanie prerušil do právoplatného skončenia konania o vydanie veci (motorového vozidla) vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 31 C 342/2007 (už tretí návrh sťažovateľa týkajúci

sa predmetného motorového vozidla, konanie bolo právoplatne skončené 11. novembra 2009 tiež v neprospech sťažovateľa, pozn.).

Dňa 25. januára 2010 sťažovateľ požiadal okresný súd, aby v tomto konaní opäť konal, okresný súd uznesením zo 17. júna 2010 jeho návrhu vyhovel. Dňa 22. marca 2011 a následne 8. augusta 2012 okresný súd priznal prekladateľke odmenu za preklad listín do nemeckého jazyka (obdobne aj 25. augusta 2014, 15. júla 2015, 23. augusta 2015, 22. januára 2016, 16. marca 2016).

Tretie relevantné pojednávanie sa konalo 27. septembra 2012 (č. 1. 216 až č. 1. 220) a po vypočutí sťažovateľa a jeho právneho zástupcu bolo odročené na 18. október 2012. Toto pojednávanie 18. októbra 2012 (č. 1. 222 až č. 1. 224) – opäť sa nedostavil odporca v 1. rade (vzal termín na vedomie) a v 3. rade (██████████, sídlo v Nemecku, ktorému doručenie predvolania nebolo preukázané) – okresný súd odročil na 8. november 2012 na účely vyhlásenia rozsudku (návrh sťažovateľa bol zamietnutý).

Po podaní odvolania sťažovateľom (19. novembra 2012) a postúpení spisu 30. apríla 2013 na rozhodnutie odvolaciemu súdu krajský súd zrušil výrok o zamietnutí návrhu voči spoločnosti ██████████ a v tomto rozsahu vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie uznesením sp. zn. 10 Co 215/2013-288 z 30. januára 2014.

Po zrušení rozhodnutia a vrátení veci 5. marca 2014 (v tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na obsah záverov rozhodnutia krajského súdu na č. 1. 290 až č. 1. 292, ktorý v ňom pre zjavné nedostatky procesnej povahy najmä pri dokazovaní konštatoval, že sťažovateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom, pozn.) okresný súd určil 3. marca 2015 termín pojednávania na 30. jún 2015 (zrušený z dôvodu, že nebol ustanovený tlmočník). Dňa 16. júla 2015 určil okresný súd termín pojednávania na 1. december 2015, ktoré však pre nedoručenie predvolania spoločnosti ██████████, so sídlom v Nemecku, odročil na 12. apríl 2016 s tým, aby sťažovateľ „prešetril aktuálnu adresu žalovaného a bezodkladne ju oznámil súdu“, pozn.).

Listom doručeným okresnému súdu 9. decembra 2015 sťažovateľ navrhol, aby okresný súd zasielal zásielky spoločnosti ██████████, do sídla jej hlavnej správy, keďže podľa internetového prieskumu na pôvodnej adrese v súčasnosti sídli iná divízia tejto poisťovne.

Termín pojednávania 12. apríla 2016 bol zrušený a bolo nariadené nové pojednávanie 26. apríla 2016. Dňa 22. februára 2016 bolo doručené okresnému súdu vyjadrenie odporcu (z adresy sídliacej Mníchove, nie v Berlíne), ktoré bolo 3. marca 2016 dané na preklad prekladateľke a v ktorom oznámil, že im termín pojednávania nevyhovuje. Pojednávanie 26. apríla 2016 bolo opäť zrušené z dôvodu PN sudkyne a do dnešného dňa nebol určený ďalší termín pojednávania.

6. K vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľa listom doručeným ústavnému súdu 28. marca 2017, v ktorom uviedol: „*Zastávame názor, že nie je možné spravodlivo očakávať od občana, ktorý sa s dôverou obráti na súdne orgány Slovenskej republiky, aby akceptoval takú dĺžku trvania súdneho konania, akú musí znášať sťažovateľ [REDAKOVANÉ]. V relatívne jednoduchej právnej veci o nahradenie súhlasu, bez akéhokoľvek zavinenia sťažovateľa nedokázal Okresný súd v Martine dospieť k zákonnému rozhodnutiu ani po viac ako deviatich rokoch od podania návrhu. Hoci sťažovateľ ľudsky chápe, že sudcovia môžu ochorieť, zostarnúť, odísť do dôchodku, byť preťažení, mať záujem na zachovaní svojho dobrého zdravotného stavu a celistvosti rodinného života, poukazuje na skutočnosť, že aj on ako občan Slovenskej republiky má svoje Ústavou SR chránené záujmy - najmä záujem na ukončení pretrvávajúcej právnej neistoty spojenej s absenciou právoplatného súdneho rozhodnutia v jeho právnej veci. Hoci je nám známa skutočnosť, že súdy sú preťažené, predsa len najzásadnejšie pochybenia Okresného súdu v Martine vytknuté aj v uznesení Krajského súdu v Žiline č. 10 Co/215/2013-288 zo dňa 30.1.2014, neboli dôsledkom tohto preťaženia, ale pravdepodobne zlej organizácie práce, ba možno ľahostajnosti pri vykonávaní dokazovania či neznalosti predpisov o doručovaní písomností sporovej strane v inom členskom štáte Európskej únie.*

Aj po vyjadrení predsedníčky Okresného súdu v Martine, ktorá pripustila, že predmetné súdne konanie bolo zaťažené prieťahmi v čase, kedy ešte rozhodovala pôvodná zákonná sudkyňa, zotrvávame na našom stanovisku, že predmetné súdne konanie nemožno považovať za plynulé súdne konanie ani po tom, ako pôvodná zákonná sudkyňa odišla do dôchodku, teda po decembri 2014. Opätovne poukazujeme na tú skutočnosť, že už viac ako tri roky nebolo uskutočnené žiadne meritórne pojednávanie a ani iný úkon, ktorý by bezprostredne smeroval k ukončeniu veci. Ide pritom o dôvody na strane okresného súdu

nezavinené sťažovateľom. Tri roky sú príliš dlhé obdobie aj v kontexte skutočnosti, že sporovou stranou je zahraničná právnická osoba.

Vzhľadom na vyššie uvedené sme stále presvedčení, že došlo a dochádza k porušovaniu sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 267/2007.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1, ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP“). V zmysle čl.17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“, a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

12.1 Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmet posudzovaného konania (o návrhu sťažovateľa na nahradenie súhlasu s vydaním predmetu zo súdnej úschovy) sa po právnej ani skutkovej stránke nejaví taký zložitý, aby mohol odôvodňovať celkovú dĺžku posudzovaného konania, bez ohľadu na to, že jedným z odporcov bol a je subjekt sídliaci v zahraničí.

12.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správania sťažovateľa v predmetnom konaní – po preskúmaní spisu ústavný súd zistil, že sťažovateľ svojím správaním neprispel k predĺženiu tohto konania, viackrát urgoval okresný súd v priebehu konania (napr. v roku 2008, ale i 21. júna 2016, aby vo veci konal) a podal aj sťažnosť na prieťahy v konaní, ktoré mu mali spôsobiť ujmu (29. júla 2015, pozn.). Z okolností danej veci vyplýva, že sťažovateľ si kúpil v roku 2000 pre svoje potreby auto v Taliansku [Okresný úrad v Prievidzi schválil 28. júna 2000 po obhliadke auta technickú spôsobilosť vozidla, ale neskôr mu vozidlo zaistili orgány činné v trestnom konaní – bolo prijaté do úschovy na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. Nc (s) 5/03 zo 17. júla 2003, pozn.]. Sťažovateľovi nemožno vyčítať nespoluprácu s okresným súdom, keďže na všetkých pojednávaniach sa zúčastňoval aj so svojím právnym zástupcom (okrem jediného prípadu pri vyhlásení rozsudku, kde ani okresný súd na ich účasti netrval), riadne a včas reagoval na výzvy okresného súdu, podával vyjadrenia a navrhoval dôkazy, a aj keď podal návrh na prerušenie konania, ktorému bolo vyhovené (počas tejto doby 19 mesiacov okresný súd nemohol teda konať v merite veci), a vzal späť aj svoju žalobu proti odporcovi v 2. rade (konanie bolo zastavené), tieto skutočnosti nemôžu byť dané na jeho ťarchu, pretože iba využíval svoje oprávnenia podľa vtedy platného procesného kódexu.

12.3 Pri hodnotení podľa tretieho kritéria ústavný súd konštatuje, že okresný súd v tejto veci nariadil síce niekoľko pojednávanií (v tomto smere však ešte nedokázal zabezpečiť dôkazy v súvislosti s vypočutím odporcu – subjektu sídliaceho v zahraničí, pozn.), a vo veci samej aj meritórne rozhodol v roku 2012, ale jeho rozhodnutie bolo krajským súdom v časti zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie (pozri bližšie dôvody v bode 5). Ústavný súd tiež zistil nečinnosť okresného súdu v trvaní takmer dvoch rokov, a to od 25. januára 2010, keď sťažovateľ požiadal, aby okresný súd v tomto konaní

opäť konal, až do pojednávania konaného v septembri 2012 (nečinnosť 20 mesiacov). V tomto období urobil okresný súd iba dva jednoduché úkony (priznal odmeny za vykonané prekladateľské služby), čo nemožno považovať za úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Obdobne od zrušenia rozsudku krajským súdom a vrátenia spisu (marec 2014) dosiaľ okresný súd nevykonával ešte žiadne dokazovanie, ktoré mu bolo naznačené v zrušujúcom rozhodnutí, teda bol prakticky nečinný ďalších 36 mesiacov, pretože všetky nariadené pojednávania odročil bez prerokovania veci a v tejto dobe vykonával len jednoduché procesné úkony (priznával odmenu tlmočníkovi a prekladateľke za vykonané práce pri preklade listín do nemeckého jazyka). Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014).

13. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

14. V tejto súvislosti ústavný súd nemohol súhlasiť s obranou okresného súdu spočívajúcou v personálnych problémoch (zmeny zákonných sudcov) ako dôvodu, ktorý by mal byť objektívnou príčinou spôsobujúcou priet'ahy v konaní. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/0, I. ÚS 516/2016) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci

bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 267/2007 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (výrok tohto rozhodnutia v bode 1).

16. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci vedenej pod sp. zn. 9 C 267/2007 bez zbytočných priet'ahov, lebo konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

17. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

18. S'ťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € od okresného súdu, čo odôvodnil tým, že *„Ak súdne orgány Slovenskej republiky nevedia aplikovať právne predpisy, ako môžu legitímne očakávať od obyčajného človeka, že bez najmenšieho zaváhania nájde riešenie vedúce k efektívnej ochrane svojich práv a oprávnených záujmov. Po uznesení Krajského súdu v Žiline, ktorý vytkol Okresnému súdu v Martine v podstate toľko pochybení, že sa celé konanie vracia prakticky na začiatok strácam už posledné zvyšky nádeje na skoré ukončenie celej veci.*

Okrem tejto skutočnosti, pri určovaní výšky primeraného zadosťučinenia by podľa môjho názoru mal Ústavný súd zohľadniť aj to, že hodnota predmetu konania- motorového vozidla sa časovou amortizáciou dostala na hodnotu blízku nule. Sotva by som sa ja s'ťažovateľ domáhal vydania takého vozidla, ak by som nebol presvedčený, že je moje,

pretože som ho riadne obstaral a zaplatil štátu všetky požadované colné a správne poplatky. Ide pre mňa o dôležitú vec, pretože som presvedčený, že som neporušil žiadny právny predpis a vozidlo mi je od počiatku zadržované nedôvodne...

Mám za to, že v mojej veci ide o takýto prípad. Okrem toho, že som ja sťažovateľ osobou vyššieho veku. hodnota zadržovaného vozidla sa v priebehu rokov, ktoré trvá predmetné súdne konanie, podstatne znižuje a vzniká mi škoda aj tým, že nemôžem toto vozidlo používať. S ohľadom na vyššie uvedené sa domnievam, že závažnosť vzniknutej ujmy a jej okolnosti sú veľmi významnej kvality.

Ešte závažnejšie sa mi javí zlyhanie Okresného súdu v Martine pri doručovaní návrhu na začatie konania a ďalších listín odporcovi v druhom rade. Hoci sa môže javiť, že sú tým porušené len procesné práva odporcu v druhom rade, mám za to, že takýto chybný postup okresného súdu má veľký vplyv aj na mňa sťažovateľa, predovšetkým pokiaľ ide o dĺžku súdneho konania a s ňou súvisiaci stav právnej neistoty, ktorému som vystavený.“

19. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

20. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy aj priznanie finančného zadosťučinenia, ale nie v takej sume, ktorú požadoval sťažovateľ. V okolnostiach danej veci ústavný súd (zohľadňujúc aj predmet konania, t. j. čo je v hre, a hodnotenie jednotlivých kritérií v bode 12.1 až 12.3 nálezu a tiež to, že cieľom zadosťučinenia nie je náhrada škody súvisiaca s tým, že „nemôže toto vozidlo používať“), považoval za primerané priznať mu finančné zadosťučinenie iba v sume 3 000 € (výrok tohto rozhodnutia v bode 3).

21. Ústavný súd nevyhovел v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné

zadosťučinenie nad sumu 3 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

22. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Jaroslavom Hujíkom. Sťažovateľ si uplatnil trovy konania spolu v sume 312,34 €.

23. Keďže táto suma trov právneho zastúpenia je vypočítaná v zmysle príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd mu priznal trovy za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) uskutočnené v roku 2017 vrátane režijného paušálu. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (bod 4 výroku rozhodnutia).

24. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 5. apríla 2017